

บวช ตี

๒๔๙๖

บ ว ห ต์

คัมภีร์

วัดบวรนิเวศวิหาร

กุฎิหลวงกัมปนาทแสนยากร

3111102002210

เรื่อง บวชดี

พระโศภนคณาภรณ์

แสดงในการอบรมนวกภิกษุ ภาคกลางคืน

ณ ตำหนักเพชร วัดบวรนิเวศวิหาร

วันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๔

ท่านสหธรรมิกผู้บวชประพฤติพระธรรมวินัย
ทั้งหลาย

บัดนี้เราทั้งหลายได้เข้ามาบวชประพฤติพระธรรม-
วินัยร่วมกัน เพราะเห็นว่าการบวชเป็นของดี, แต่ความ
เห็นนัยอาจเป็นความเห็นรวม ๆ ว่าดีเท่านั้น ยังไม่
ได้จำแนกแจกแจงว่าดีอย่างไร เพราะอะไร จึงควรที่
จะปรารภพูดกันให้เป็นที่เข้าใจแจ่มชัด เพื่อว่าจะได้ทำ
การบวชของเราให้เป็นการบวชดีโดยส่วนเดียว, เพราะ
ถ้าเราไม่เข้าใจว่าการบวชจะดีได้ด้วยวิธีใดแล้ว ก็

ทำให้การบวชของเราที่ติดอยู่ให้กลายเป็นเสียไปได้
 เพราะธรรมดาว่าดังที่ติดอยู่โดยมากย่อมเป็นของ
 ติดสำหรับผู้ที่รู้จักทำให้ดี ถ้าไม่รู้จักทำให้ดีแล้วก็จะ
 กลายเป็นโทษไปได้ไม่ยิ่งหย่อนกว่าที่ตนเคย ได้ใน
 คำว่า มีคุณอนันต์ มีโทษมหันต์ ยกตัวอย่างเช่น
 ไฟเป็นของดีมีประโยชน์แต่ก็เฉพาะเมื่อรู้จักใช้ไฟให้เป็น
 ประโยชน์ ถ้าไม่รู้จักใช้ให้เป็นประโยชน์ ก็ให้โทษ
 อย่างมากมาย, หรือยกตัวอย่างที่เป็นบุคคล เช่น
 มารดาบิดาเป็นผู้ที่มีคุณมาก ถ้าบุตรธิดาปฏิบัติชอบ
 ในท่านที่ดีย่อมจะได้คุณ ถ้าปฏิบัติผิดในท่านที่ดีย่อมจะ
 ได้โทษ, พระสงฆ์มาดัมพุทธเจ้ามีพระมหากรุณาธิคุณ
 แก่สัตว์โลกเป็นอเนกประการ ถ้าบุคคลปฏิบัติดีใน
 พระองค์ก็ย่อมจะได้คุณ ถ้าปฏิบัติไม่ดีก็ย่อมจะได้
 โทษตามควรแก่การปฏิบัติ, การบวชก็เป็นเหมือน
 อย่างนั้น เหตุฉะนั้นจึงมีพระพุทธภาษิตตรัสเตือนไว้
 แปลตามความว่า หน้ากาที่บุคคลลจับไม่ดีย่อม

บาทมือเอาฉันใด ความเป็นสมณะที่บุคคลปฏิบัติ
 ไม่ได้แล้วย่อมคร่าไปในรกฉนั้น ประการเหตุนั้น จึง
 ได้กำหนดพูดเรื่องนี้ เพื่อให้เป็นทางไตรตรองเกี่ยวแก่
 การบวชของเราทั้งหลาย.

คำว่าบวชในข้อเรื่องที่กำหนดจะพูดนั้น อาจ
 กำหนดความหมายได้ ๒ อย่าง คือในความหมาย
 เทียบเคียงกับการไม่บวช ดังจะกล่าวว่ บวชดีกว่า
 ไม่บวช ๑ ในความหมายที่คู่กับการบวชไม่ได้ คือ
 บวชโดยตรงกันข้ามกับบวชไม่ได้ ๑.

ในความหมายแรก ถ้าจะกล่าวเหมือนอย่างเป็น
 ข้อเด่น ว่าบวชดีกว่าไม่บวช ก็ย่อมจะต้องมีข้อค้าน
 ว่า ไม่บวชดีกว่าบวช ตามธรรมดาของสิ่งทั้งหลาย
 ที่มีการเทียบเคียงกัน, เพราะของสองสิ่งเมื่อนำมา
 เทียบเคียงกันเข้าว่าอันไหนจะดีกว่าอันไหน ก็ย่อมจะ
 ต้องมีความเห็นแยกออกเป็นสองฝ่ายตามเหตุแวก-
 ดอมทั้งหลาย, แม้ในเรื่องการบวชก็เช่นเดียวกัน จะ

บวชดีกว่าไม่บวช หรือไม่บวชดีกว่าบวช ก็ต้องเป็น
 ไปตามเหตุแวดล้อมทั้งหลาย เช่นประโยชน์ที่ต้องการ
 พืชบวช ความประพฤติกได้ ตลอดจนฐานะโอกาส
 เป็นต้น. ผู้ที่เห็นประโยชน์ในการบวชดีกว่าบวชดี ส่วน
 ผู้ที่ไม่เห็นประโยชน์ในการบวชก็ไม่บวชดี, อนึ่ง
 แม้เห็นประโยชน์ในการบวช ถ้าบวชบวชดี เช่นบวช
 ในดัทธค้ำฉันทาคดี บวชถูกวิธตามบทบัญญัติของดัทธ
 ค้ำฉันทานน ก็เป็นบวชดี ถ้าตรงกันข้ามก็เป็นบวชไม่ดี,
 อนึ่ง แม้บวชบวชดี เมื่อประพฤติกได้ในข้อที่ควร
 ประพฤติกของผู้บวชก็เป็นบวชดี ถ้าประพฤติกไม่ได้ก็
 เป็นบวชไม่ดี อนึ่ง ถึงจะประพฤติกได้ ถ้าฐานะโอกาส
 อำนวย การบวชก็เป็นไปสะดวกดี ถ้าฐานะโอกาส
 ไม่อำนวย การบวชก็จะเป็นไปขัดข้อง, เพราะฉะนั้น
 จะว่าอันไหนดีกว่าอันไหนนั้น จึงต้องคำนึงเหตุเช่นที่
 กล่าวมานี้, และก็ยังยุติลงไม่ได้ว่า บวชดีแน่, แต่ก็
 มีทางที่จะยุติลงได้ กล่าวคือจำต้องค้นหาประโยชน์

ในการบวชอันมีอยู่โดยแท้จริงตามธรรม ซึ่งจะหาไม่
 ได้จากการไม่บวช, เพราะเหตุขัดแย้งกันอยู่ดังกล่าว
 ข้างต้นนั้น เป็นไปตามบุคคล เมื่อยกเอาบุคคลเป็นที่
 ตั้ง ก็ย่อมจะยุติเป็นหนึ่งดังได้โดยยาก ต้องยกธรรม
 คือความถูกต้องตามเป็นจริงเป็นที่ตั้ง จึงจะยุติดังได้
 โดยธรรม.

ประโยชน์ในการบวชนั้น ดงฉันนั้นฐานได้ว่าต้อง
 มีอยู่ เพราะเหตุผลหลายประการ ดังจะเดอกหยิบยก
 มากด่าว, ข้อที่จะพึงเห็นได้อย่างฉิวเฉียดคือการไม่
 บวชเป็นพนของคนที่ไปอยู่แล้ว ส่วนการบวชเป็น
 ความประพฤติดั่งพิเศษกว่าพนเดิมขึ้นมา, และคน
 เป็นอันมากก็ได้นิยมการบวชมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์จน
 ถึงบัดนี้ ในคคทางพระพุทธศาสนาได้มีแต่ดั่งว่า
 การบวชเป็นข้อที่บัณฑิตหรือสัตบุรุษบัญญัติไว้และ
 สรรเสริญไว้ในที่ทั้งหลายเป็นอันมาก เช่นว่า ศาธุ
 โย ปพพชฺชา นาม แปลฉัน ๆ ว่า บวชดีแท้.

คราวนั้นมากคนเหตุให้ตกชงเข้าไปอีกว่า การบวช
 ใดอย่างใด คนเป็นอันมากจึงนิยมจนถึงเป็นข้อบัญญัติ
 ของบัณฑิต ความดีในการบวชนั้น ถ้าวโดยประการ
 ที่จะพึงเห็นได้ง่าย ๆ ก็คือเป็นโอกาส คือช่องให้ได้
 มาเพื่อบุญกุศลอย่างสูงเพื่อบรรลุถึงความบริสุทธิ์ ความ
 สูง ความสงบอย่างประณีต, เมื่อยังไม่ได้บวชไม่มี
 โอกาส คือช่องที่จะประพฤติกุศลเช่นนั้นได้ เพราะ
 ยังพัวพันอยู่ด้วยการบ้านเรือน บุตรภรรยา การงาน
 ต่าง ๆ จะประพฤติดุศลได้แต่บุญกุศลอย่างของผู้ครอง
 เรือน, ผู้ที่ประสงค์บุญกุศลสูงขึ้นไปจึงได้ออกจาก
 บ้านเรือน ทำตนเป็นอนาคาริกะ แปลว่าผู้ไม่มีเรือน
 ประพฤติตนเป็นผู้หมั่นน้อย ดั้นโคะ ก็น้อย นุ่งห่มง่าย ๆ
 ถ้าวสันหาบวชนตนเอง แดวกบาเพญพรตของผู้บวช
 ไปตามตททท, ผู้บวชแต่เดิมจึงอยู่บ้านเป็นพน มาอยู่
 ในตะแวกบ้านคือเมื่อใดก็กลายเป็นตททค่านา ต้อง
 ถังด่อนเขา มีชาวบ้านศรัทธาเดอมได้จนถึงต้องเป็น

บุญเขตต์ของเขา, แต่หลักของการบวช คือความออก
 จากเรือนมาเป็นผู้ไม่มีเรือน หมายความว่า ไม่ครอง
 เรือนอย่างคฤหัสถ์นั้น ก็คงเป็นไปตามเดิม และหลัก
 นเป็นหลักของการบวชทั่วไปตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์มา
 จนถึงบัดนี้, เราทั้งหลายก็ได้สดกัณอยู่ว่า สหุชา
 อการสุมา อนการิย์ ปพฺพชิตา มัศฺรทชาบวช
 ออกจากเรือน เป็นผู้ไม่มีเรือดงน.

การบวชย่อมเป็นโอกาสให้ได้บำเพ็ญกุศลอย่างสูง
 โอกาสเช่นนี้ย่อมหาไม่ได้ในท่ามกลางเรือดงนทุกถาว
 ฆาน แต่จะได้บุญกุศลเพียงไรนั้น ย่อมแตกต่างกันที่
 ปฏิบัติและความสามารถในการปฏิบัติ, เมื่อได้ทางที่
 ถูกและสามารถปฏิบัติไปในทางนั้นได้จนถึงที่สุด ก็
 ย่อมจะประสพผลที่สุดของการบวชได้อย่างแน่นอน ดัง
 เช่นสมเด็จพระบรมศาสดาของเราทั้งหลาย และพระ-
 พุทธสาวกทั้งหลาย.

กถาวิเคราะห์การบวชในพระธรรมวินัยน ซึ่งเป็น

การบวชตามพระบรมคำสดา ชอว่าเป็นการเข้ามาสู่
 พุทธจักรแห่งความบริสุทธิ์ และความสงบ เพราะพระ-
 ธรรมวินัยเป็นเครื่องห้ามบงกชบาปอกุศลทั้งปวง
 เป็นไปเพื่อบุญกุศลทั้งปวง ตงแต่เบองตนเบองตาจน
 ถึงชนรุ่นสุดท้าย จึงเป็นเครื่องนำออกจากทุกข์โดยด่วน
 เดียว ดังที่เราได้สดกกันว่า ธมฺโม จ เทสีโต ก็ธรรม
 ที่พระศากยตทวงแต่ดงแต่ นียุยานิโก เป็นไปเพื่อ
 ออกจากทุกข์ อุปสมิโก เป็นไปเพื่อความสงบระงับ
 ปรีนิพพานิโก เป็นไปเพื่อดับกิเลสและกองทุกข์ สม-
 โโพธกามิ ยังอุปฐกให้ถึงความตรัสรู้ชอบ. เพราะ
 ฉะนั้น ผู้เข้ามาสู่พุทธจักรน เมออุปฐกตามด้วยดแต่
 ย่อมไม่มตกตา มแต่เจริญชนด้วยคุณทั้งหลาย มคต
 เป็นคั่นโดยด่วนเดียว ดังที่เราได้สดกกันว่า ธมฺโม
 กุโลกปตนา ตทธาริธาริ พระธรรมมีปรกคิตรงไว้
 ชงผู้ทรงธรรมนไม่ให้ตกไปสู่โลกทชว, เพราะพุทธ-
 จักรคอพระธรรมวินัย เป็นแหตงทมความบริสุทธิ์

เป็นอย่างยิ่ง มีความสงบอย่างไพศาล ท่านจึงแสดงว่า
มีความอัครรรยเทียบกับความอัครรรยของมหาสมุทร
๘ ประการ คือ :-

๑. พระธรรมวินัย มีลักษณะปฏิบัติดีไปโดย
ลำดับ ไม่ขาดคดงว้างแห่งตลอดพระอรหันต์แต่คน
ทีเดียว เทียบมหาสมุทรที่เต็มไปด้วยลำดับ ไม่ค
ดงว้างแต่คนทีเดียว.

๒. พระพุทธเจ้าทรงไม่ดวงลักษณะทบฏญัตติแม่
เพราะชวตเทียบมหาสมุทรที่มปรกคภาพคงอยู่ไม่ดวง
ฝั่ง.

๓. สังฆะยอมไม่อยู่รวมกับบุคคลที่ชั่วผู้มีใช้สมณะ
แต่ยังบัญญัติว่าเป็นสมณะ ยอมประชุมกันยกยูน
ออกเดี่ยวจากหมู่โดยเร็ว ผู้นั้นแม่งในท่ามกลางสังฆ
ก็ขอว่าเป็นผู้ไกลจากสังฆ แดสังฆก็ไกลจากผู้น
เทียบมหาสมุทรที่ไม่อยู่รวมกับซากศพ ยอมชค
ชนด์ฝั่งโดยเร็ว.

๔. วรรณทั้ง ๔ คือ กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์
 ศูทร เข้ามาบวชในพระธรรมวินัยแล้ว ก็ระชอโคตร
 เดิม ถึงความนับว่าพระธรรมวินัยศากยปุตติยะ เหมือน
 กันหมด เทียบแม่น้ำใหญ่ทั้งหลายถึงมหาดมุทรวัด
 ระชอโคตรเดิม ถึงความนับว่ามหาดมุทรวัดเหมือนกัน
 หมด.

๕. ความพร้อมหรือความเต็มด้วยนิพพานชาติ
 ย่อมไม่ปรากฏ เพราะแม่น้ำกษัตริย์เป็นอันมากปรินิพพาน
 ด้วยอนุภาติเล็ดนิพพานชาติ เทียบความพร้อมหรือ
 ความเต็มแห่งมหาดมุทรวัดไม่ปรากฏ เพราะลำน้ำทั้ง
 หลายในโลกไหลมารวมยังมหาดมุทรวัด ชำธารน้ำก็
 ตกจากอากาศมารวมออกด้วย.

๖. ในพระธรรมวินัยนมรดกอันเดียว คือมรดก
 เป็นนรด์ เทียบมหาดมุทรวัดอันเดียว คือมรดกเดิม.

๗. พระธรรมวินัยนมรดกนั้นมาก มรดกนั้นเป็นอนเนก
 คือคฤหัสถ์ ๔ สามเณร ๔ อภิชาติ ๔ อินทรีย์ ๕

บวชครองประเพณี คือบวชเพื่อบรรลุประเพณี บวช
 หนึ่งดั่งดาร์ คือบวชเพื่อปฏิบัติออกจากทุกข์ บวชมณเฑียร
 ราชวสุ คือบวชอาศัยพระศาสดาภิกษุ ไม่ได้เรียน
 ศักยภาพปฏิบัติ บวชด้นตามเพื่อน คือเห็นเพื่อนบวช
 นึกด้นกับบวชตามไป, บวชเห็นด้านความชดอยู่เดี่ยวว่า
 ชะนิกไหนเป็นบวชดี ชะนิกไหนเป็นบวชไม่ดี, แต่แม่
 จะตั้งเจตนาอย่างไรในตอนแรก เมื่อบวชถูก บวช
 ปฏิบัติดี ก็นับว่าบวชดีได้.

๒. บวชชะนิกต่าง ๆ ที่ท่านผู้เป็นศัพทเรขกฤษฎา
 กถาวรรวมทั้งอธิบาย คือ :-

(๑) อุปัชฌายิกา เข้าบวชในศาสนาพราหมณ์หา
 เดียงชวตเป็นคู่ ๆ เท่านั้น.

(๒) อุปกัณฐิกา เข้าบวชในศาสนาพราหมณ์หาของ
 เติ่นพอเป็นคู่ ๆ เท่านั้น.

(๓) อุปทุลลิกา เข้าบวชในศาสนาเป็นผู้ประทุษ-

รายต่อตระกูล คือประจบชาวบ้านด้วยช่วยกระทำการ
งานของเขาบ้าง ให้ดังของแก่เขาบ้าง ซอว่าเป็นผู้บวช
ประทุษร้ายคำสอน หาเพียงชีวิตไม่ชอบธรรม ทำให้
คำสอนเสื่อมเสียไป.

(๔) อุปมยุหิกา เข้าบวชในคำสอน เป็นคน
หลงงมงาย ผิดหรือชอบก็ไม่รู้ หดับตาทำไป พระพุทธ
พระธรรม พระสงฆ์ เป็นเทพของศวกหาธุจากไม่.

(๕) อุปนิสฺสรณิกา เข้าบวชในคำสอนเพื่อจะ
ออกจากทุกข์ ทำให้แจ้งซึ่งพระนิพพาน.

๓. บวชชนิดไม่ดี คือบวชไป ๆ กตายเป็นเถน
(แปลว่าโจรหรือขโมย ไม่ใช่เถรที่แปลว่ามั่นคง)
บวชเป็นเถนหมกคาเรียกกันเป็นอันมาก เช่นที่ท่านเรียก
ว่า ไหลเถน งมเถน ระบายเถน ไหลเถนได้แก่บวชแล้ว

๑. พระบรมราโชบาย อธิกมาส อธิกวาร และปักขคณาวารี ของ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ธรรมจักร เล่ม ๒๑
ตอน ๑ หน้า ๒๖.

ประพาศิเหตุวโหด งามเณ ได้แก่วชแฉวประพาศิ
 งามายไม่ดำเหนียกให้รุณคณ ะยาเณ ได้แก่วช
 แฉวประพาศิยายลักขาบทบัญญัติตงแต่เดกจนถง
 ใหญ่.

๕. ในบาตเรยกผู้บวชไม่ว่า มหาโจร มี ๕ จำพวก
 คือ:—

(๑) ปาปภิกษุผู้คิดปรารธนาบัจจยดาณ พากัน
 เทียวไปแสวงหาในคามนิคมราชธานีทั้งหลาย มณ
 ลักการะเคารพนบถอบชา จึงได้บัจจยดาณน ๆ ท
 เขาถวาย เหมือนมหาโจรผู้ปรารธนาทรัพย์ คุมพวก
 กันเทียวปล้นในคามนิคมราชธานี น ๆ.

(๒) ปาปภิกษุผู้เรียนพระธรรมวินัยทพระศถาคค
 ประกาศแฉวก็นำไปแฉดงแฉวหาบัจจยดาณ คุ้พระ
 ธรรมของพระพุทธเจ้าว่าเป็นของตนุเอง.

(๓) ปาปภิกษุผู้ตามกำจิด คอใจทผู้ประพาศิ
 ปฏิบัติดด้วยโทษทไม่มมด.

(๔) ปาปภิกษุผู้ถือเอาของ ๆ ดังขัตติมคณาแจก
กันไม่ได้ไปส่งเคราะห์หคฤหัสถ์.

(๕) ปาปภิกษุผู้มีความปรารถนาตามก พุคควด
อุตติรมนุสสรรมที่ไม่มีในตน.

จำพวกที่ ๕ นี้ ครั้นว่าเป็นยอดมหาโจร เพราะ
บริโภคก่อนชาวของชาวแฉ่นแฉ่นด้วยความเป็น
ชะโมย.

๕. มหาโจรอีก ๕ จำพวก คือ:—

(๑) วิสมนีสลิต ปาปภิกษุผู้ประกอบด้วยกาย-
กรรม วจกรรม มโนกรรม ที่ไม่สมควรอันเทียบด้วย
ทชรุชระ เหมือนมหาโจรผู้อาศัยกษัตริย์ประกอบ
โจรกรรม.

(๒) คหณีสลิต ปาปภิกษุผู้เป็นมิจฉาทิฏฐิ
ประกอบด้วยความเห็นผิด ถือเอาที่สุดว่าโลกเที่ยง
โลกไม่เที่ยงเป็นต้น ซึ่งขัดกับมตทางพระพุทธศาสดา

เทียบกับดงรกชัฏ เปรียบเหมือนมหาโจรผู้อาศัยถ้ำ
ดงรกชัฏประกอบโจรกรรม.

(๓) พลวนิสสิต ปาปิกษุผู้อาศัยบุคคลผู้
กำลังอำนาจให้ช่วยป้องกันคานทานไม่ให้ถูกว่ากล่าว
เปรียบเหมือนมหาโจรผู้อาศัยผู้กำลังอำนาจประกอบ
โจรกรรม.

(๔) โภคจาคี ปาปิกษุผู้ให้สิ่งของแก่บุคคลใด
บุคคลหนึ่ง ให้ช่วยออกหน้ากดเบียดเบียนบีบบังคับความ
ชั่ว เปรียบเหมือนมหาโจรผู้ให้ทรัพย์เป็นสินบนแก่ผู้
อำนาจประกอบโจรกรรม.

(๕) เอกจารี ปาปิกษุผู้ชวนทำชั่วเฉพาะผู้
เดียว เปรียบเหมือนมหาโจรผู้เที่ยวไปทำโจรกรรมแต่
ผู้เดียว เพราะกลัวชาวจะแพร่หลายออกไปภายนอก.

ปาปิกษุผู้ประกอบด้วยกรรม ๕ ประการเหล่านี้
ตรัสว่า ย่อมบริหารตนให้ถูกทำลาย มีโทษอันวิญญูชน
ติเตียน ย่อมประสพสิ่งที่ไม่ใช่บุญเป็นอันมาก.

บวชชนิดต่าง ๆ ตามทยกมากดำน ย่นย่อ
 เป็น ๒ คือ บวชไม้ค เพราะบวชแล้วประพฤติกไม้ค ๑
 บวชค เพราะบวชแล้วประพฤติกค ๑ โดยมากท่าน
 แด่ดงในทางบวชไม้ค เพราะประพฤติกไม้ค แด่กพง
 ทราบว่า เมื่อประพฤติกตรงกันข้ามกยอมเป็นบวชค.
 อนึ่ง แมตงใจบวชคตงแต่แรก แต่เมื่อบวชแล้ว
 กยงถอเอาประโยชน์ของการบวชได้ต่าง ๆ กัน ดังท
 มีแด่ดงไว้ในพระสูตรหนึ่งว่า กุตบุตรผู้มศรทธาออก
 บวชด้วยคคอย่างทเราทงหตายส์วดกกันอยู่ว่า เต มย
 โอติณณามห ชาติยา ชรามรณน เป็นคัน แเปดว่า
 เราทงหตายนน เป็นผู้นชชาติ ชรา มรณะ ได้กะ
 ปริเทวะ ทุกช โทมันธ อุปายาส หยงตงแดว, เป็นผู
 อนทุกชหยงตงแดว มทุกชเป็นเบองหน้า, แมไฉน
 ความทาทส์ุดแห่งทุกชทงต้นนพงปรากฏดงน กยงถอ
 เอาผลได้ต่าง ๆ กันเป็น ๕ จำพวก คือ:—

๑. บวชได้ถึงโบสถ์ของต้นไม้พรหมจรรย์ คือบวช
 แล้วได้ธำมรงค์การะแตและความสรวลเสีรญก็ดีใจเต็มคำ
 เท้านั้น ไม่คิดจะทำอะไร ยกตนข่มท่านมัวเมาประมาท
 อยู่ด้วยธำมรงค์การะแตและความสรวลเสีรญนั้น จึงไม่พ้น
 ทุกข์, เหมือนบุตรชองการแก่นไม้ พบต้นไม้มีแก่น
 แล้ว จำคัญถึงโบว่าแก่นตัดเอาถึงโบไป ไม่สำเร็จ
 กรรมชไขแก่นนั้น, บวชได้อย่างนี้จึงเรียกว่า บวช
 ได้ถึงโบคือธำมรงค์ไป.

๒. บวชได้กะเทาะเปลือก คือบวชแล้วไม่ประมาท
 ทำดีดัดสมาธิ ความถึงพร้อมด้วยศีลให้สำเร็จ ก็ดีใจ
 เต็มคำเพียงนั้น ยกตนข่มท่าน มัวเมาประมาทอยู่ด้วย
 ดัดสมาธิของตน จึงไม่พ้นทุกข์, เหมือนจำคัญ
 กะเทาะเปลือกว่าแก่น ตัดเอากะเทาะเปลือกไป ไม่
 สำเร็จกรรมชไขแก่นนั้น, บวชได้เท่านั้นจึงชื่อว่า
 บวชได้กะเทาะเปลือกคือศีลไป.

๓. บวชได้เปลือก บวชแล้วไม่ประมาท ทำดีด-

ดัมปทาให้ดำเรจกัใจ แต่ยังไม่เต็มดาร์ เป็นผู้ไม่
 ประมาท ทำดมาชิดัมปทาความถึงพร้อมด้วยดมาช
 ให้ดำเรจต่อไป กัใจเต็มดาร์เพียงเท่านั้น ยกคน
 ช่มทาน มัวเมาประมาทด้วยดมาชิดัมปทาของตน จึง
 ไม่พ้นทุกข์, เหมือนดาคัญเปิดอกว่าแก่น คัดเอา
 เปิดอกไป ไม่ดำเรจกรณียทไซแก่น ฉะนั้น, บวชได้
 เท่านั้นจึงชื่อว่า บวชได้เปิดอกคือดมาชไป.

๔. บวชได้กะพ คือบวชแล้วไม่ประมาท ทำด-
 ดัมปทา ดมาชิดัมปทาให้ดำเรจกัยนด แต่ยังไม่เต็มดาร์
 เป็นผู้ไม่ประมาท ทำญาณทัตถะความรู้เห็นตามเป็น
 เป็นจริงทศวบุญญาให้ดำเรจต่อไป กัใจเต็มดาร์
 เพียงเท่านั้น ยกคนช่มทาน มัวเมาประมาทอยู่ด้วย
 ญาณทัตถะของตน เหมือนดาคัญกะพว่าแก่น คัด
 เอากะพไป ไม่ดำเรจกรณียทไซแก่น ฉะนั้น, บวชได้
 แมถงเท่านั้นชื่อว่า บวชได้กะพ คือญาณทัตถะไป.

๕. บวชได้แก่น คือบวชแล้วเป็นผู้ไม่ประมาท ทำ

สดุดีปทาตลอดถึงญาณที่สดให้สำเร็จกษณฺด แต่
 ยังไม่เต็มตัว ทำมุตค คอความหลุดพ้นให้สำเร็จ
 เหมือนพบคนไม่มกนแตรูจกกัน คัดเอาแก่นไป
 สำเร็จกรณยทตองไซแก่นฉะนฺน, บวชได้ผลที่สุด
 อย่างจริงชอว่า บวชได้แก่นคอวมุตค.

ผู้บวช ๕ จำพวกนี้ คงแต่จำพวกที่ ๒ ชนมา ชอว่า
 บวชคตามดาคบ เพราะอย่างนอยกเป็นผูลงพรอมควย
 คัด แต่ไม่คในคณทยง ๕ ชนไป เพราะประมาทหยุค
 เดียเพยงนฺน ไม่พยายามลบคไปจนถึงที่สุด ถึง
 อย่างนฺน เมอบวชแตร ทำคได้เท่าค ก็ได้ประโยชน์
 มอานล่งลเป็นคณของการบวชเทานน คงทครลไวแปด
 ความว่า

๑. ในพระสูตรแสดงวิมุตติหรือวิโมกข์เป็น ๒ ตามลำดับดังนี้ ไม่
 ประมาททำสมขวิโมกข์ (ความพ้นกิเลสโดยสมัยหรือชั่วครว)
 ให้สำเร็จ, แต่ก็เป็นฐานะโอกาสที่จะเสื่อมจากสมขวิมุตตินั้นได้,
 ไม่ประมาททำอสมขวิโมกข์ (ความพ้นกิเลสโดยอสมัย คือพ้น
 ตลอด) ให้สำเร็จ, ไม่เป็นฐานะโอกาสที่จะเสื่อมจากอสมขวิมุตติ
 นั้นได้.

ภิกษุทั้งหลาย, พรหมจรรย์นอนบนुकคตประพฤค
รักษามีสกขาเป็นอันดี, มีบัญญัติเป็นอย่างยิ่ง, มี
วิมุตติเป็นสาระ, มีศีลเป็นอธิปไตย.

เก็บความอธิบายในพระสูตรนั้นว่า
มีสกขาเป็นอันดี คือสมาทานศีลในสิกขา-
บททั้งหลาย ทำให้ไม่ให้เป็นท่อน ไม่ให้เป็นช่อง ไม่ให้
ต่าง ไม่ให้พร้อย ซึ่งอภิธมาจาริกาสกขาโดยประการ
ที่ทรงบัญญัติ เพื่อความเต็มได้แก่ผู้ไม่เต็มได้
เพื่อความเต็มได้ยิ่งขึ้นแก่ผู้เต็มได้แล้ว และซึ่ง
อาทิพรหมจรรย์กาสกขา, โดยประการที่ทรงบัญญัติ
เพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบโดยประการทั้งปวง.

มีบัญญัติเป็นอย่างยิ่ง คือพิจารณาธรรมทั้งปวง
ให้เห็นด้วยปัญญา โดยประการที่ทรงแต่งตั้งธรรมเพื่อ
ความสิ้นทุกข์โดยชอบโดยประการทั้งปวง.

มีวิมุตติเป็นสาระ คือถูกต้องธรรมทั้งปวงด้วย

วิมุตติ โดยประการที่ทรงแต่งตั้งธรรมเพื่อความ^๕สัน
ทุกซ์โดยชอบโดยประการทั้งปวง.

มัตติเป็นอธิปไตย คือตั้งดีไว้ให้ดีในภายในว่า
เราจักทำอกาสมาจาริกาลักขาที่ยังไม่บริบูรณ์ให้
บริบูรณ์ หรือจักอนุเคราะห์อกาสมาจาริกาลักขาที่
บริบูรณ์ด้วยปัญญาในข้อนั้น ๆ อย่างนี้.

เราจักทำอาทพรหมจรรย์กาลักขาที่ยังไม่บริบูรณ์ให้
บริบูรณ์ หรือจักอนุเคราะห์อาทพรหมจรรย์กาลักขาที่
บริบูรณ์ด้วยปัญญาในข้อนั้น ๆ อย่างนี้.

เราจักพิจารณาธรรมที่ยังมิได้พิจารณาให้เห็น
ด้วยปัญญาในข้อนั้น ๆ หรือจักอนุเคราะห์ธรรมที่
พิจารณาเห็นแล้วด้วยปัญญาในข้อนั้น ๆ อย่างนี้.

เราจักถูกต้องธรรมที่ยังมิได้ถูกต้องด้วยวิมุตติ
หรือจักอนุเคราะห์ธรรมที่ถูกต้องแล้ว ด้วยปัญญาใน
ข้อนั้น ๆ อย่างนี้.

รวมความว่า การบวชที่ได้ชื่อว่าบวชคณน เมื่อ

จะกล่าวถึงแต่คนกตองกล่าวจาเดิมแต่ตั้งเจตนา
 บวช คือตั้งเจตนามาค่ มุ่งบุญกุศล, เข้ามาบวชถูก
 วิธ บวชเป็นอุปสัมบัน อุปสัมบทสำเร็จ (หรือบรรพชา
 เป็นสามเณรสำเร็จ) ไม่ใช่บวชแล้วเป็นอุปสัมบัน
 เพราะบวชผิดวิธ ดังที่แสดงไว้ในบางสิกขาบทในพระ-
 ปาฏิโมกข์ ครั้นบวชแล้วกตองใจศึกษาปฏิบัติพระ-
 ธรรมวินัยของผู้บวช ตั้งใจถือเอาประโยชน์ของการ
 บวช ตั้งใจถือเอาอันดีของการบวชให้ได้ตาม
 สามารถ อย่างหนึ่งจะเป็นการบวชดีตามภูมิตามชน.
 จะบวชดีอย่างใด ก็ตองอาศัยอุปการธรรมดังจะ
 เดอกมากกล่าวพอเป็นขอแนะนำ ดังต่อไปนี้:—

๑. ตั้งอยู่ในสังวร คือสำรวจปฏิบัติพระวินัย มี
 หิริโอตตปปะ รุทะธายและเกรงกลัวในโทษแม้แต่เด็ก
 น้อย ดำรงมหาเป็นตน ตลอดจนดำรงใจให้ดูให้
 พึงตลอดถึงให้คิดแต่ในทางที่ชอบ เว้นดูเว้นฟังตลอด
 ถึงเว้นคิดในทางที่ชอกช้ำหรือยั่วให้ล่วงพระวินัย.

๒. ตั้งใจศึกษาสำเหนียกให้ทราบข้อผิดถูกอย่าง
ที่เรียกว่าบวชเรียน และปฏิบัติให้ถูกให้ชอบ.

๓. ควบคุมจิตให้สงบ เว้นการหรือทางที่จะทำ
ให้จิตกำเริบพุ่งสำราญออกไปนอกทาง. ท่านแสดงว่า
รักษาจิตเพียงอย่างเดียวเป็นอันไต่รักษาดังอื่น ๆ ทั้ง
หมด.

๔. ทำความเห็นให้ถูกให้ตรงต่อพระธรรมวินัย,
เรื่องความเห็นเป็นข้อสำคัญ เพราะจะประพฤติกิเลส
การใดก็ต้องเห็นดีในการนั้น ถ้ายังเห็นว่าพระธรรม-
วินัยไม่เหมาะแก่ตน หรือเหมาะเฉพาะในเวลาที่
บวชเท่านั้น ไม่เหมาะในเวลาที่สึกไปแล้ว และคนก็
มาบวชอยู่ชั่วเวลาเล็กน้อยเท่านั้น คงนิยมทำให้
ฉันทะในอันที่จะปฏิบัติต่อไป การปฏิบัติก็ย่อหย่อน
เรรวน, ฉะนั้น ถ้าเกิดมีความเห็นเช่นนั้น ก็น่าสงสัย
ว่าเป็นความเห็นที่ไม่ถูกไม่ตรง ต้องพยายามแก้ความ
เห็นเช่นนั้นเสีย เพื่อจะได้มีฉันทะอุทิศสู่การปฏิบัติ

พระธรรมวินัยเต็มความสามารถตามกำหนดเวลาของ
คน ๆ.

๕. ผูกปราบคนให้ระพยศร้ายที่เคยมีมา ให้เชื่อง
ชินต่อความตึงถึงให้ทำชั่วได้ยาก ทำดีได้ง่าย ตาม
ภมรของกตยาณปลุชนชนไป ถึงจะยังต้องหน้ายต้อง
คิดสิ่งหนึ่งสิ่งใดอยู่ก็ให้หน้ายชั่วคิด รวมความว่า
เมื่อเข้ามาบวชแล้วต้องให้ชนะคนในข้อใดข้อหนึ่งให้
ต่างจากเมื่อยังไม่ได้มาบวช.

๖. ตั้งใจถือเอาประโยชน์ของการบวชให้ได้ตาม
สามารถด้วยตั้งใจปฏิบัติในสิกขา ๓ คือ ศีล สมาธิ
ปัญญา ที่พระอุปัชฌาย์ได้สั่งสอนไว้ตั้งแต่ยังเป็นนาค
เข้ามาขอบรรพชาอุปสมบท, อย่างที่เบญพนกตั้งใจ
ปฏิบัติพระวินัยให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ เพื่อให้สำเร็จเป็น
ศีลสัมปทาซึ่งเป็นประโยชน์ชนคนชนตาของการบวช,
แม้ในบัดนี้ เรายังไม่ได้ประสพถึงวิมุตติ ก็พึงเป็น
ผู้ไม่ประมาท ตั้งใจทำความอธิษฐานตั้งทสวดกัณเอย

ว่า สุจิรปรีนิพพุตมฺปิ ตํ ภควนฺตํ อุตฺตํ สํ อรหนฺตํ
 สํมาสมพุทฺธํ เป็นคน แปลว่า เราทั้งหลาย มี
 ศรัทธาออกจากเรณบวชเป็นผู้ไม่มีเรณ อุตฺตํ คือ
 พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าแม่ปรีนพพาน
 นานนกแล้ว พระองค์นั้น ประพฤติอยู่ซึ่งพรหมจรรย์
 ในพระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น ถึงพร้อมด้วยสักขา-
 ธิปชของภิกษุทั้งหลาย, ขอพรหมจรรย์ของเราทั้ง
 หาดยนั้น จงเป็นไปเพื่อทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้น
 เทอญ ดงน.

เมื่อเราทั้งหลายได้ปฏิบัติตบปฏิบัติชอบด้วยหนึ่ง
 ได้ตั้งใจชอบต่อคุณชั้นสูง ๆ ที่ยังไม่ได้บรรลุด้วย
 หนึ่ง ก็ขอว่าได้ปฏิบัติแต่ตั้งใจถูกทางของการบวช
 พึงบทยินดีว่าได้ทำการบวชของตนให้ดี อาจที่จะกล่าว
 ในที่ไหน ๆ หรือเรียกใคร ๆ ให้มาดูได้ดังพระธรรม
 คุณบทว่า เอหิปัสสโก ควรที่จะกล่าวเรียกว่า ท่าน
 จงมาดู ดงน.

บวชคนใดอย่างไร? พึงเห็นความที่ควรกล่าวไว้
ดังต่อไปนี้:-

๑. ได้ประพฤติกิริยาอย่างสูง อย่างน้อยก็สูง
กว่าภูมิคฤหัสถ์ ฉะนั้น เขาจึงให้วกราบเคารพบูชา
ถ้าประพฤติดุเดือด ๆ เขา เขาก็ไม่จำเป็นต้องให้วกราบ,
ผู้หนักผู้ใหญ่ เช่น มารดาบิดา เป็นต้น ให้วกราบบูตร
ของตนบวชแล้ว ก็เพราะนับถือว่าทรงเพศและทรง
ความประพฤติดีอย่างสูง.

๒. ได้ทำสิ่งที่ได้รับนิยมยกย่องว่าดี, สิ่งทั้งหลายที่
นิยมว่าดีนั้น ถ้าได้ประสพพบผ่านก็เป็นตาภของชน
แต่ดะอย่าง.

๓. ได้เข้าใกล้ชิดพระธรรมวินัย ได้เข้าเฝ้าใน
พระสังฆมณฑล ได้เป็นพุทธศาสนิกจริง ๆ ได้สืบทอด
พระพุทธศาสนา, เพราะเมื่อเป็นคฤหัสถ์ก็ย่อมไม่มี
โอกาสประพฤติใกล้ชิดพระธรรมวินัยเหมือนเมื่อบวช จะ
ประพฤติได้ก็แต่ท่สมควรแก่ภูมิคฤหัสถ์ เมื่อบวชแล้ว

ย่อมมีโอกาสดังที่จะประพาศได้เต็มที่ เพราะฉะนั้น จึง
 ขอว่าได้เข้าใกล้พระธรรมวินัย, และเมื่อได้ปฏิบัติ
 ดีปฏิบัติชอบ เป็น สุปฏิปันโน ปฏิบัติดี อสุปฏิปันโน
 ปฏิบัติตรง ฉายปฏิปันโน ปฏิบัติเป็นธรรม สามจ-
 ปฏิปันโน ปฏิบัติชอบยิ่ง ก็ขอว่าได้เข้าเฝ้าในพระ-
 ดังฆรคณ, ผู้ปฏิบัติเฝ้าในพระดังฆรคณเช่นนั้น จึง
 ขอว่าเป็นพุทธศาสนิกที่แท้จริง เพราะถ้านับถือพระ-
 พุทธศาสนาแต่ว่า ไม่ได้ปฏิบัติธรรมในศาสนา
 ใดๆใด หรือปฏิบัติธรรมที่เป็นสามัญ ที่ศาสนาอื่น ๆ
 ก็อยู่ ก็ยังไม่ขอว่าเป็นพุทธศาสนิกจริงโดยเฉพาะ,
 ต่อเมื่อได้ปฏิบัติธรรมที่เป็นส่วนพิเศษ อันมีเฉพาะใน
 พระพุทธศาสนา จึงขอว่าเป็นพุทธศาสนิกจริงโดย
 โดยเฉพาะ, และขอว่าได้สวดอายุพระพุทธศาสนา เพราะ
 พระพุทธศาสนาสืบมาได้ออกด้วยมือออกบวชปฏิบัติสืบ ๆ
 กันมา ถ้าไม่มีผู้สวดออกบวช พระพุทธศาสนาก็เหิน
 ไม่มี, ถ้าจะแย้งว่าเพียงเรียนรู้ และปฏิบัติทั้งเป็น

คฤหัสถ์ก็โตมิใช่หรือ ในนจะคองบวช, ก็พึงตอบว่า
 ก็ได้อย่างคฤหัสถ์ แต่ไม่ได้อย่างผู้บวช เป็นเหมือน
 หงดาคน เกือบแตกงไบหรือสะเก็ดแตก ๆ น้อย ๆ เมื่อ
 หงดาคนเสียแล้ว ในที่สุดก็จะไม่มกิงไบ, ฉะนั้น การ
 บวชแมชวคราว จึงชื่อว่าได้ช่วยสับอายุพระพุทธ-
 ศาสนา เพราะได้เข้ามาดบรักษาตาคน เป็นอันได้ช่วย
 รักษาถึงไบไว้ให้คฤหัสถ์ทั้งหลายด้วย.

๔. ได้ทำความปลตมบัตและเพิ่มพูนบุญกุศลให้แก่
 มารดาบิดาญาติมิตรสหาย, มารดาบิดาที่เป็นพุทธ-
 ศาสนิกโดยมาก เมื่อมบุตรก็มักปรารภนาให้ได้บวช
 หรืออย่างน้อยก็รู้ว่าอาจจะได้บวชบุตร และเมื่อได้
 บวชก็มีความปลตมบัต เพราะได้สำเร็จสมประสงค์ใน
 การที่เรียกว่าเป็นบุญอย่างสูง และเพราะได้ทำอุปการะ
 ที่สำคัญแก่บุตรด้วยการให้อริยทรัพย์ (ทรัพย์ที่
 ประเสริฐ) ดังเช่นพระบรมศาสดาประทานอริยทรัพย์
 ให้แก่พระราหุล, เรืองโดยย่อมีว่า เมื่อพระบรมศาสดา

เล็ดจกรุงกบิลพัสดุ์ พระนางพิมพาได้ทรงนำพระราहुต
 เข้าเฝ้า ทรงสอนให้พระราहुตทูลขอสมบัติของบิดาท
 บุตรพึงได้ พระพุทธองค์ทรงเห็นว่าทรพยอนทจะยัง
 กว่าอริยทรพยไม้มิ จังทรสั่งพระสาร์บุตรเถระให้
 บรรพชาพระราहुตเป็นสามเณร จึงมีสามเณรชนเป็น
 องค์แรก, อนึ่ง ได้เป็นเหตุเจริญศรัทธาแะทานค้ำเป็น
 ต้นของมารดาบิดาญาติมิตรสหาย เพราะเป็นโอกาส
 ให้มารดาบิดาญาติมิตรสหายได้บำเพ็ญบุญต่าง ๆ ทั้ง
 แต่ปรารภการบวชโดยลำดับมา เป็นอันได้ชักนำ
 มารดาบิดาญาติมิตรสหายให้เข้าใกล้ชิดนิชพระพุทธ-
 ศาสนา ท่านจึงกล่าวว่ามารดาบิดาเมื่อได้บวชบุตร
 ของตน ย่อมชื่อว่าได้เป็นญาติในพระพุทธศาสนาทั้งนี้,
 แะเมื่อมีโอกาสได้แสดงธรรมที่ตนได้บวชเรียนมาแก่
 ท่านในกาลอันควร ชักนำให้ท่านเจริญด้วยคุณทั้ง
 หดาย ก็ชื่อว่าได้ปฏิการท่านโดยธรรม, ท่านแสดงว่า
 การตอบแทนด้วยประการอื่นเช่นด้วยอามิส คือพัสดุ

ต่าง ๆ ก็เป็นการตอบแทนแต่ละอย่าง แต่เป็นการ
 ตอบแทนที่ยังไม่เสร็จ, ส่วนการตอบแทนด้วยทำให้
 ท่านตั้งอยู่ในคุณมรรคห้าเป็นต้น เป็นการตอบแทน
 เสร็จ นอกคอบตอบแทนด้วยอริยทรัพย์นั่นเอง, พงกถาว
 ได้ว่า โอกาสที่มารดาบิดาจะอุปการะบุตรด้วยอริย-
 ทรัพย์ ไม่มีโอกาสอื่นจะยิ่งไปกว่าการให้บุตรได้บวช,
 โอกาสที่บุตรจะปฏิการตอบแทนมารดาบิดาด้วยอริย-
 ทรัพย์ก็ไม่มีโอกาสอื่นยิ่งไปกว่าโอกาสบวช, บวชทำ
 ความปดิมบิณฑะเจริญบุญกุศลอย่างนี้ จึงชื่อว่าได้
 ทำการทดแทนคุณของมารดาบิดาอย่างหนึ่ง.

๕. ได้ปาฏิโกค คือความรับประกันตนเองว่า
 ดำรงประพฤติความดีได้ เพราะการบวชเป็นการ
 บวชต้องประพฤติพระธรรมวินัยอย่างประณีต เมื่อ
 บวชแล้วประพฤติดีได้แม้ชวกาลเวลายาวนาน ก็นับ
 ว่าเป็นผู้นับพระพุทธเจ้าได้ทรงให้ความรับประกันแล้ว
 เมื่อเป็นเช่นนั้น ใครจะไม่อาจประพฤติดนเป็นคนดีใน

ภูมิศฤห์ได้, ฉะนั้น การเข้ามาบวชจึงชื่อว่าได้เข้า
มาดอบความประพฤติ เมื่อบวชจนถึงได้สึกออกไปด้วย
ดี ก็ถือว่าเป็นผู้สอบได้ได้ตามหลักสูตรของคนดี ได้
รับความรับประกันไป โบราณจึงเรียกผู้สึกออกไปว่า
ทศ ที่มาจากคำบัณฑิต และให้ความไวเ็นเชื่อใจว่า
สามารถเป็นผู้ครองเรือนได้ดี.

๖. ได้เข้ามาก็ดำรงนิตยอุปนิตยในทางดี เพราะ
การบวชเป็นการอบรมมนิตยอุปนิตยดีให้เกิดชน
ด้วยมีพระธรรมวินัยเป็นเครื่องอบรม มีพระอุปัชฌาย์
อาจารย์เป็นผู้ช่วยอบรม และต้องอยู่ในขอบเขต
แวดล้อมอยู่ด้วยพรหมจารีทั้งหลาย ถูกเกียดกันให้
ห่างไกลจากเครื่องอบรมในทางอื่น จึงเป็นโอกาสให้
เกิดนิตยอุปนิตยในทางดีเพิ่มขึ้นไม่มากนักน้อย.

๗. ได้ปฏิบัติกิจของลูกผู้ชาย เพราะเกิดมาเป็น
ลูกผู้ชายนั้นโดยปรกตินิยมกันอย่างใด ๆ ว่าคณัน ก็
ต้องเป็นทหารหรือเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งที่เ็นโอกาส

ให้ได้ทำประโยชน์แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 ของตน เป็นบิดาลับเขยวงศ์ญาติ เป็นผู้ที่ใคร่บวชเรียน
 เพราะฉะนั้น เมื่อใดเขามาบวชเรียนก็ให้นอนได้ปฏิบัติ
 หน้าที่เฉพาะในชั้นให้สำเร็จไป.

การบวชไม่ควรกล่าววาทะอย่างนี้ แต่ก็น่าจะยกมา
 กล่าวยังไม่หมด, เพราะฉะนั้น เมื่อเราได้ตรวจดูการ
 บวชของเรา เห็นว่าบวชดี เพราะได้บวชถูก บวช
 ศึกษปฏิบัติ ทั้งได้ตั้งอธิษฐานเพื่อความดี ๆ ชน
 ไป ก็พึงยินดีโมทนาในการบวชของเรา แต่การบวชดี
 นิสัยชั่วคราวิก็นับเป็นบุญ เป็นนิสัยดี อุปนิสัยดีในทางดี
 เป็นอนุสรณ์ที่ประทับใจ เป็นเครื่องหมายความ
 สุขบริสุทธิ์ ความสงบร่มเย็นมาให้เราเอง ๆ ทุกเวลา
 ที่เราได้ระลึกถึง.

ขอตั้งความปรารถนาให้เราทั้งหลายได้พิจารณา
 เห็นการบวชของตน ๆ เป็นการบวชดีทุกน เทอญ.

ร. พ. มหามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ ฯ

นายพินิจ อู่สำราญ ผู้พิมพ์โฆษณา ๒๔๙๖

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย

หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร

ถนนพระสุเมรุ จังหวัดพระนคร

นายพินิจ อู่สำราญ ผู้พิมพ์โฆษณา

พ.ศ. ๒๔๙๖